

การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัยเรื่อง "การปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต" มีเนื้อหาสาระสำคัญตามลำดับดังนี้ :-

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียนและความสัมพันธ์กับ เพื่อนและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ คือ
นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 จากโรงเรียนหงษ์หยกบำรุง โรงเรียนบ้านบางคู และโรงเรียนบ้านไสน้ำเย็น มีอายุระหว่าง 10-12 ปี ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 196 คน และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 159 คน รวมรวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 355 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ "แบบสอบถามการปรับตัวของนักเรียน" เป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ โดยการกำหนดค่าระดับคะแนนเป็น 4, 3, 2 และ 1 สำหรับคำตอบที่มีให้เลือกตอบ 4 ข้อ คือ ก, ข, ค และ ง ส่วนคำตอบข้อ จ ไม่ได้กำหนดค่าระดับคะแนนเพราะต้องการให้เป็นคำตอบปลายเปิด เมื่อคำตอบในข้อ ก, ข, ค และ ง ไม่ตรงกับคำตอบที่ผู้ตอบต้องการ เลือก

แบบสอบถามการปรับตัวของนักเรียนแบ่งเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นการถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน ตอนที่ 2 เป็นการถามเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียน และการปรับตัวของนักเรียนด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู การปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียน แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ การทำงาน และความรับผิดชอบในการเรียน มีข้อคำถาม 5 ข้อ และความเข้าใจบทเรียน บรรยากาศในห้องเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน มีคำถาม 7 ข้อ สำหรับการปรับตัวของนักเรียนด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน มีข้อคำถาม 10 ข้อ และความสัมพันธ์ของนักเรียนกับครูในโรงเรียน มีข้อคำถาม 10 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมดมี 32 ข้อ

แบบสอบถามฉบับนี้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดเพราะได้ผ่านการตรวจพิจารณา และกำหนดค่าระดับคะแนนในแต่ละคำตอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คนแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการแนะแนว 1 คน ผู้สอนด้านจิตวิทยา 2 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เรียนร่วมกัน 2 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนในระดับประถมศึกษา 2 คน

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 12 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง โดยใช้สูตรของ ครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมดมี $= .904$ ซึ่งนับได้ว่ามีมาตรฐานสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้ตัวอย่างประชากร คอบ เมื่อพบกับปัญหา เด็กอ่านหนังสือไม่คล่อง อ่านไม่ค่อยออกผู้วิจัยก็จะอ่านให้ฟัง และผู้วิจัย คอยเก็บแบบสอบถามคืน เมื่อตัวอย่างประชากรตอบ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัย เก็บแบบสอบถามได้ครบ 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจ และให้คะแนนตามค่าระดับคะแนนที่ กำหนดไว้ในแต่ละคำตอบ แจกแจงความถี่ในแต่ละคำตอบทุก ๆ ข้อ และวิเคราะห์ข้อมูลด้าน ค่าต่าง ๆ ดังนี้

- ก. วิเคราะห์สถานภาพของนักเรียน โดยใช้ค่าร้อยละเสนอผลวิจัยโดยใช้ ตารางความ เรียง
- ข. วิเคราะห์สภาพการปรับตัวของนักเรียนด้านการ เรียน และด้านความ สัมพันธ์กับเพื่อนและครู ในสภาพการปรับตัวที่นักเรียนมีปัญหา และไม่มีปัญหา โดยใช้ค่าร้อยละ เสนอผลการวิจัยโดยใช้ตาราง ความ เรียง
- ค. วิเคราะห์ระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนด้านการ เรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เสนอผลโดยใช้ตาราง และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{X})
- ง. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนด้าน การเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หาส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าซี (Z-test) เพราะกลุ่มตัวอย่างไม่ สัมพันธ์กัน มีขนาดใหญ่ และเสนอผลโดยใช้ตาราง ความ เรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องนี้ พอสรุปได้คือ

1. สภาพการปรับตัวด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ที่นักเรียนนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามมีปัญหามากที่สุด ในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ ทำแบบฝึกหัดเสร็จไม่ทันในชั่วโมง คือร้อยละ 68.37, 82.38 และถูกครูตำหนิหรือลงโทษต่อหน้าคนจำนวนมาก ๗ คือร้อยละ 68.37, 83.01

ส่วนสภาพการปรับตัวด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูที่นักเรียนนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม มีปัญหาน้อยที่สุดในเรื่องเดียวกัน คือ ครูเคร่งครัดกับระเบียบภายในห้องมากเกินไปในเวลาเข้าสอน คือร้อยละ 29.08, 67.30 ครูชอบใช้ให้ทำงานส่วนตัวของครูโดยไม่ตามความสมัครใจ ร้อยละ 22.45, 53.45 เห็นว่าเพื่อนมีความสามารถหรือได้รับการยกย่องชมเชยมากกว่าร้อยละ 27.55, 57.23 และรู้สึกอึดอัดใจในเวลาครูเดินดูการทำงาน ในขณะที่เรียน ร้อยละ 25, 60.38

2. นักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมดมีระดับความสามารถในการปรับตัวได้พอสมควรในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ เรื่อง นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีระดับความสามารถในการปรับตัวได้พอสมควรในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ เรื่อง ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีระดับความสามารถในการปรับตัวได้พอสมควรเกือบทุกเรื่อง ยกเว้น เรื่องมีการบ้านมากจนไม่มีเวลาช่วยงานบ้านหรือสนุกสนานกับเพื่อน ๗ เกิดความกลัวว่าจะถูกเรียกออกไปแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๗ เห็นแก่ตัวมากกว่าเห็นแก่ส่วนรวม และเพื่อน ๗ มักแสดงกิริยาทำทาง หรือใช้คำพูดดูถูกเหยียดหยามนักเรียนเสมอ ๗ ซึ่งมีระดับความสามารถในการปรับตัวได้น้อย

3. นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุก ๆ ด้าน โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีระดับความสามารถในการปรับตัวได้สูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม เพราะมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สูงกว่าทุกด้าน

อภิปราย ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีสาระที่ควรกล่าวถึงดังนี้

สภาพการปรับตัวและระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูนั้น เมื่อพิจารณารวมกันแล้ว จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เด่นชัดในสภาพการปรับตัวของนักเรียน คือ การปรับตัวด้านการเรียนในเรื่อง ความเข้าใจบทเรียน บรรยากาศในห้องเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน รองลงมาคือ การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูในเรื่อง ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านที่กล่าวมาแล้วอยู่ในระดับ ร้อยละ 70 อยู่หลายข้อกระทง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องและใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ เซนเดอร์สัน (Sanderson 1954:290) ซึ่งได้จำแนกปัญหาของนักเรียนที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในแคลิฟอร์เนียสกุลได้จัดลำดับปัญหาตามความมากน้อยได้ คือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตด้านการศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จากผลของการสำรวจความต้องการและปัญหาของนักเรียน ซึ่งศึกษาโดย กอร์เซดี (Gawhary อ้างใน หวงสร้อย วรกุล 2522:13-14) พบว่าเรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน ครู และเรื่องที่เป็นปัญหามากรองลงมา คือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ หวงสร้อย วรกุล (2522:80) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสภาพการปรับตัวของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาที่เด่น คือ ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน รองลงมา คือ ปัญหาการปรับตัวกับบรรยากาศการเรียนการสอน และกาญจนา ทองอุไร (2519:บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าปัญหาที่มีมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการเรียน

เมื่อแยกพิจารณาโดยพิจารณาจากนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม จะเห็นได้ชัดเจนว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีปัญหาในสภาพการปรับตัวด้านการเรียน เรื่อง ความเข้าใจบทเรียน บรรยากาศในห้องเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนสูงกว่า ร้อยละ 70 ถึง 6 ใน 7 ข้อ (ดูจากตารางที่ 5 ในบทที่ 4) ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู เรื่อง ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนก็จะเห็นชัดเจนว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่า ร้อยละ 70 ขึ้นไปถึง 9 ใน 10 ข้อ (ดูจากตารางที่ 6 ในบทที่ 4) จากสภาพการปรับตัวที่มีปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมาจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน ดังนี้ คือ เนื่องมาจากค่านิยมความเชื่อทางศาสนาอิสลามของผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้ เพราะชาวมุสลิมถือว่า การศึกษาทางศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่ชาวมุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524: 3-4) ในสังคมของชาวมุสลิมนี้ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางศาสนาจะได้รับการเคารพยกย่องและนับหน้าถือตาเป็นอย่างมาก (ภักคิณี เปรมโยธิน 2520:112-114) ผู้ปกครองของนักเรียนจึงมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนทางศาสนามากกว่าการเรียนในโรงเรียน เพราะเมื่อส่งเสริมให้บุตรหลานของตนมีความรู้ความชำนาญทางศาสนาแล้วตนก็ย่อมจะได้รับการยกย่องนับถือด้วย ดังนั้น นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามจึงต้องเรียนทั้งวิชาการในโรงเรียนควบคู่ไปกับการเรียนทางศาสนาในวันเดียวกัน ทำให้เด็กเกิดความเหนื่อยล้า ไม่มีเวลาผ่อนคลายหรือพักผ่อนสมอง ไม่มีเวลาทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามที่ครูสั่งหรือไม่มีเวลาที่จะสะอาดงานที่ค้างค้างมาจากโรงเรียน จึงส่งผลให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อมายังการเรียนในโรงเรียนของเด็กด้วย ทำให้เด็กเกิดปัญหาด้านการเรียนตามมาหลายประการ เช่น เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียน ไม่ได้นำอุปกรณ์ตามที่ครูสั่งมา เป็นต้น เมื่อประสบกับปัญหาเด็กก็จะเกิดความวิตกกังวล ทุกข์ร้อนไม่สบายใจเมื่อต้องมาเรียนที่โรงเรียน หากผู้เป็นครูไม่ให้ความสนใจ หรือไม่เข้าใจปัญหาตามสภาพที่แท้จริงของเด็ก และไม่ได้ให้การแนะนำช่วยเหลือที่ถูกต้องสภาพปัญหาแล้วก็จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า ตนประสบความสำเร็จเหลวในการเรียน ทำให้เกิดความขลาดกลัว ท้อแท้ สิ้นหวัง

ในเรื่องการเรียน เด็กจะรู้สึกว่าขาดความมั่นคงปลอดภัย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (ประหยัคทองมาก 2527:31) ดังนั้น ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยก็จะไม่ได้รับการสนองตอบ ทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะผลักดันให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาเพื่อบรรเทาความคับข้องใจ และเพื่อให้ความต้องการได้รับการสนองตอบ ซึ่งบางครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกนี้ก็มิช่วยให้เด็กประสบผลตามที่ตนปรารถนา แต่จะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ดังผลการวิจัยครั้งนี้ที่ชี้ให้เห็นว่า นอกจากเด็กจะประสบปัญหาด้านการเรียนแล้ว เด็กก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนอยู่มากด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาทั้งสองนี้มีความเกี่ยวเนื่องกันเพราะเมื่อเด็กรู้สึกว่าตนประสบความล้มเหลวในการเรียน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ก็จะทำให้เด็กคิดว่าตนแตกต่างและค้อยกว่าเพื่อน ๆ เกิดความไม่มั่นคงไม่อบอุ่นในหมู่เพื่อน (ประหยัคทองมาก 2527:24) ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งที่เด็กในวัย 10-12 ปี ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตนเอง จากความรู้สึกเช่นนี้ทำให้เด็กทำตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ได้ยาก เพราะรู้สึกว่าตนไม่มีคุณค่า เพื่อน ๆ มองไม่เห็นคุณค่าของตน ไม่ยอมรับว่าตนค้อยกว่าคนอื่น ๆ ทำให้เด็กรู้สึกต่ำต้อย ไร้ค่า สิ้นหวัง ความรู้สึกเหล่านี้จะทำให้เด็กไม่มีความสุขในการเข้าสังคมกับเพื่อน ๆ (หรรณี ช.เจนจิต 2528:256) ดังเช่นที่ เฮิร์ลลอค (Hurlock 1955:171-172) และซอเรนสัน (Sorenson 1955:274) กล่าวว่า เด็กจะเป็นสุขถ้าเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน เขาจะรู้สึกอบอุ่น เนื่องจากสถานะที่มั่นคงในกลุ่ม ทำให้เขาหันเหความสนใจจากตนเองและปัญหาต่าง ๆ ไปสู่มุคคลอื่น ๆ ที่แวดล้อมอยู่ ส่วนเด็กที่ไม่เป็นที่ยอมรับจะไม่มีความสุข ขาดความอบอุ่น ซึ่งจะนำไปสู่นิสัยขี้อาย โกรธง่าย ย่อมจะทำให้เขาไม่เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เด็กจึงหันเหพฤติกรรมเพื่อช่วยให้ตนเองเป็นที่ยอมรับทั้งทางที่ดีขึ้น หรือ เลวลง เช่น ก้าวร้าว เอาดีทางการเรียน ผันกลางวัน เป็นต้น พฤติกรรมบางอย่างจะทำให้เด็กเกิดปัญหาในการปรับตัวมากขึ้น และทำให้ความสามารถในการปรับตัวน้อยลงไป ดังเช่นผลจากการวิจัยเรื่องนี้ที่พบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความสามารถในการปรับตัวได้น้อยเฉพาะบางเหตุการณ์ในด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูในเรื่อง ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน ในขณะที่นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีความสามารถในการปรับตัวได้พอสมควรในทุกด้านทุกเรื่องทุกเหตุการณ์ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ น้อยกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังผลการวิจัยของ นิภาพร จินดาวัฒน์ (2512:39) ที่พบว่าคนที่มีความสามารถในการปรับตัวสูงจะคิดว่าตนเองมีปัญหาน้อย ส่วนคนที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำจะคิดว่าตนมีปัญหามาก ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง มีค่าเฉลี่ยของปัญหาที่คิดว่าตนประสบอยู่น้อยกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ

จากสภาพการปรับตัวของนักเรียนที่มีปัญหาในด้านการเรียนและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งส่งผลสืบเนื่องมาจกระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขปัญหาก็แก่นักเรียนได้ดีที่สุด ก็คือ ครูผู้สอนประจำวิชาหรือครูประจำชั้นของนักเรียนเหล่านั้น ดังนั้น ครูจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงพัฒนาการ ปัญหาและความต้องการของเด็กในวัย 10-12 ปี นอกจากนี้ครูก็ควรศึกษาถึงภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน ให้ลึกซึ้ง ทั้งทางด้านศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมในสังคมที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากคำสอนและแนวปฏิบัติทางศาสนา ฐานะ เศรษฐกิจ ฯลฯ เพื่อที่จะได้นำมาประกอบกับการพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหา และเป็นแนวทางในการให้การช่วยเหลือ แนะนำได้อย่างถูกต้องตรงกับสภาพที่แท้จริงของปัญหาและตัวเด็ก ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีการปรับตัวที่ดีขึ้นต่อไป

ในด้านการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามนั้น ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุก ๆ ด้าน โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีระดับความสามารถในการปรับตัวสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามคือมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สูงกว่าทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 16, บทที่ 4) ทั้งนี้ น่าจะสืบเนื่องมาจากสภาพปัญหา และวิธีการที่นักเรียนใช้ในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ถ้าพิจารณาจากสภาพส่วนรวมทั้งหมดแล้วก็จะพบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีปัญหาในด้านต่าง ๆ มากกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลมายังความสามารถในการปรับตัว ดังผลการวิจัยของ นิภาพร จินดาวัฒน์ (2512:39) ที่พบว่า คนที่มีความสามารถในการปรับตัวสูงจะคิดว่าตนมีปัญหาน้อย ส่วนคนที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำจะคิดว่าตนมีปัญหามาก ผลงานวิจัยเรื่องนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร จินดาวัฒน์ คือนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ น้อยกว่า จึงมีระดับความสามารถในการปรับตัวสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ มากกว่า

การที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นั้น นอกจากจะมาจากสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีมากกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะมาจากสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ อิทธิพลของค่านิยม ความเชื่อ หลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนานั้น ๆ ที่เด็กได้รับการปลูกฝังและอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว ทำให้เด็กใช้วิธีการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ กัน ดังเช่นที่ นิคม ดังคะพิภพ (2526:5) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลนั้นก่อรูปมาจากกระบวนการสังคมประกิด และที่สำคัญ

คือ การยอมรับ เลียงดูของบิดามารดา ครอบครัวที่มีความ เชื่อทางศาสนาต่างกัน มีประเพณี ค่านิยม และสภาพการดำเนินชีวิตต่างกัน ย่อมให้การยอมรับ เลียงดูบุตรต่างกัน ดังนั้น เด็กที่นับถือศาสนา ต่างกัน ได้รับการปลูกฝัง ค่านิยม ความ เชื่อทางศาสนาต่างกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวทาง ศาสนาต่างกัน ย่อมมีวิถีการปฏิบัติตนเมื่อต้อง เผชิญกับสภาพที่เป็นปัญหาแตกต่างกัน จากสาเหตุนี้ จึงส่งผลมาถึงระดับความสามารถในการปรับตัวของเด็ก และจากการวิเคราะห์ของ ภักศิณี เปรมโยธิน (2520:156-157) พบว่า วัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ชาวไทยมุสลิมถือเอาบัญญัติของ ศาสนาเป็นธรรมนูญของชีวิต และจะดำเนินชีวิตไปตามขอบข่ายของหลักคำสอน ค่านิยม และความ เชื่อทางศาสนาอย่างเคร่งครัด สิ่งใดที่ขัดต่อคำสอน ค่านิยม และความ เชื่อทางศาสนา ก็จะไม่ รับการปฏิเสธไม่ยอมรับจากชาวไทยมุสลิมเด็กไทยมุสลิม ได้รับการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้มาจากครอบครัว และสังคมมุสลิม เมื่อเด็กต้องเข้ามาเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี ความ เชื่อ ค่านิยม และคำสอน ตามแนวทางศาสนาต่างกัน ก็อาจจะทำให้เด็กเกิดความ ขัดแย้งในใจขึ้น เด็กจะเกิดความไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้ว่า ควรจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะไม่ ขัดต่อคำสอน ค่านิยม และความ เชื่อทางศาสนา และในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามปฏิบัติงาน หนักกลมกลืนสอดคล้องกับสังคมในโรงเรียนเพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิด ความขัดแย้งในใจ ความคับข้องใจ และอึดอัดใจแก่เด็กไทยมุสลิม ในขณะที่วัฒนธรรมประเพณีของ นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมนั้น วัฒนธรรมประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธกลับเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะศาสนาพุทธ มีหลักธรรม แนวปฏิบัติ ค่านิยม และความ เชื่อแตกต่างไปจากศาสนาอิสลาม ดังที่ เอนก ทิพลีชา (2526: 7-8) กล่าวว่า ศาสนาพุทธสัมพันธ์กับระบบสมัยใหม่ โดยถือหลัก "มัชฌิมาปฏิปทา" คือ ทางสาย กลาง ซึ่งจะทำให้คนรู้จักผ่อนปรนในบางสถานการณ์ รู้จักแก้ไขข้อบกพร่องของตน รู้จักการให้อภัย ไม่เกรงเกรียง และเป็นแนวทางนำชีวิตไปสู่ความสุขสงบ ดังนั้น เด็กที่นับถือศาสนาพุทธจึง สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญได้โดยไม่ต้องกังวลกับ ข้อห้ามทางศาสนามากนัก จากอิทธิพลของศาสนา คำสอน ความ เชื่อ และแนวทางปฏิบัติตนตาม ขอบข่ายของศาสนาที่แตกต่างกันนี้ส่งผลมาถึงการเลือกวิธีการที่จะแก้ไขปัญหา หรือ วิธีการที่จะ เผชิญกับ ปัญหาต่างกันตามที่ได้รับการยอมรับ เลียงดูตามแนวทางศาสนาของแต่ละศาสนา จึงทำให้นัก เรียนทั้งสองกลุ่มมีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันตามผลการวิจัยในเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อ เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาด้าน การปรับตัวของนักเรียน ในระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

จากการที่พบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามมีปัญหามากในเรื่อง การทำแบบฝึกหัด เสร็จไม่ทันในชั่วโมงนั้น ในการแก้ปัญหาดังกล่าวครูควรปฏิบัติดังนี้

ก. ศึกษาสาเหตุที่แท้จริงว่า การที่เด็กทำงานไม่เสร็จนั้น เกิดจากความไม่เข้าใจ บทเรียน การไม่ตั้งใจทำงานหรือ การที่ครูให้งานมากเกินไปไม่เหมาะสมกับ เวลาที่เหลือในชั่วโมง หรืออาจจะสับสน เนื่องจากสาเหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ และเมื่อพบสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ครูควรให้ความช่วยเหลือเพื่อช่วยขจัดปัญหา หรือทำให้ปัญหาเรื่อง ทำแบบฝึกหัด เสร็จไม่ทันในชั่วโมงลดน้อยลงไปซึ่งจะทำให้เด็กเรียนได้อย่างสบายใจและมีความสุขมากขึ้น

ข. ปรับปรุงเทคนิควิธีการสอนของครู เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ ความมั่นใจ และกระตือรือร้นที่จะทำแบบฝึกหัด เช่น ครูควรสรุปเนื้อหาหรือวิธีการในเรื่องที่สอนไปแล้วให้นักเรียนทำอีกครั้งก่อนลงมือทำแบบฝึกหัด ทั้งนี้เพื่อ เป็นการทบทวนและเพิ่มความมั่นใจให้แก่เด็ก ในเวลาที่เด็กทำงานครูก็ควรจะเป็นผู้คอยช่วยเหลือเด็กบ้างเพราะจะได้ให้ช่วยเหลือเด็กที่ไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้ บางครั้งเมื่อหมดเวลาเรียนแล้วเด็กบางคนทำงานไม่เสร็จ ครูควรจะมีเวลาส่งงานให้กับเด็ก หรือให้เด็กนำไปทำต่อที่บ้านแล้วนำมาส่งภายหลัง ครูไม่ควรจะลงโทษเด็ก เมื่อเด็กทำไม่เสร็จ เพราะจะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อตัวครูและวิชาที่เรียน ทำให้เด็กเกิดความไม่สบายใจ และคับข้องใจเมื่อต้องเรียนวิชานั้น ๆ อันจะส่งผลให้เด็กเมื่อหน่ายในการเรียน เมื่อนำมาต่อการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียนในวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับ ปัญหาที่พบว่าการถูกครูด่าทอนหรือลงโทษต่อหน้าคนจำนวนมาก ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ทำให้เด็กที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามคับข้องใจมาก ดังนั้น ครูจึงไม่ควรด่าทอน หรือลงโทษเด็กต่อหน้าคนจำนวนมาก ๆ เพราะจะทำให้เด็กเกิดความอาย ไม่กล้าสู้หน้าคนในสังคม อันจะส่งผลให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และสังคมให้แก่เด็กในภายหลัง เมื่อ เด็กกระทำผิด ครูควรจะเรียกเด็กมาตักเตือน เป็นการส่วนตัว ชี้แจงให้เด็กเห็นว่าสิ่งที่ตนกระทำนั้นผิดและ เปิดโอกาสให้เด็กได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง เมื่อจะมีการลงโทษในกรณีที่เด็กทำผิดร้ายแรง

จนก่อให้เกิดผลเสียอย่างมากกับผู้อื่น ครูก็ควรชี้แจงให้เด็กได้เข้าใจและยอมรับความผิดของตนก่อนจะลงโทษและไม่ควรจะลงโทษต่อหน้าคนจำนวนมาก ๆ เพราะจะเป็นการทำร้ายจิตใจ ทำร้ายความรู้สึกของเด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้ศึกษาระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนที่มีภูมิหลังทางด้านอื่นบ้าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลำดับการเกิด เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย